

Antiseptische behandelingen kunnen werkzaam zijn bij brandwonden

Klinische vraag: Zijn antiseptische behandelingen veilig en effectief bij de behandeling van brandwonden? + Bert Avau^{1,2}, Trudy Bekkering¹, Patrik Vankrunkelsven¹

Context

Brandwonden zijn een belangrijke oorzaak van morbiditeit en sterfte. Mensen met brandwonden zijn erg vatbaar voor infecties, en 75% van alle overlijdens ten gevolge van brandwonden (na succesvolle reanimatie) zijn het gevolg van infecties. Antiseptica zijn lokale behandelingen die dienen om de groei van micro-organismen te beperken. Er wordt een heel spectrum aan producten gebruikt om de infectiegraad van brandwonden te beperken en de wondheling te versnellen.

Deze systematische review zocht naar RCT's die verschillende lokale behandelingen met antiseptische eigenschappen onderzochten voor brandwonden.

Samenvatting resultaten

Er werden 56 studies gevonden, met in het totaal 5807 deelnemers. Deze bekeken een heel spectrum aan antiseptica, onder meer zilver- of jodium-gebaseerde antiseptica, honing, Aloë Vera enz. De meeste studies vergeleken deze antiseptica met een lokaal antibioticum, voornamelijk zilver sulfadiazine. Een aantal studies vergeleek ook antiseptica onderling, of antiseptica met een niet-antibacteriële behandeling. Bijna alle studies werden bijzonder gebrekkig gerapporteerd, waardoor het vaak onduidelijk is of ze een risico op vertekening (bias) vertonen.

Antiseptica vergeleken met een lokaal antibioticum

Vergeleken met het lokale antibioticum zilver sulfadiazine (ZSD) kunnen zilver-gebaseerde antiseptica (voornamelijk verbanden) het aantal geheelde wonden na 21 of 28 dagen vergroten (ZSD: 784 per 1000 vs zilver-gebaseerde antiseptica: 917 per 1000, 95% BI* 784 tot 1000; 5 studies, 408 deelnemers) en de tijd tot wondheling verkorten (ZSD: 11.92 dagen vs zilver-gebaseerde antiseptica: 3.33 dagen korter, 95% BI van 4.96 tot 1.70 dagen korter; 10 studies, 979 deelnemers). De kans op wondheling doorheen de tijd verschilt evenwel niet.

Honing lijkt de kans op wondheling doorheen de tijd te verbeteren, vergeleken met lokale antibiotica (voornamelijk ZSD) (lokale antibiotica: 641 per 1000 vs honing: 919 per 1000, 95% BI: 827 tot 973; 5 studies 580 deelnemers).

De incidentie van ongewenste effecten verschilde voor zowel zilver-gebaseerde antiseptica als honing niet van lokale antibiotica.

Antiseptica onderling vergeleken

Het bewijs voor vergelijkingen tussen antiseptica onderling is van lage tot zeer lage kwaliteit, waardoor geen betrouwbare uitspraken kunnen gedaan worden.

Antiseptica vergeleken met niet-antibacteriële behandelingen

Behandelingen met zilver-gebaseerde antiseptica lijken de wondheling te versnellen, vergeleken met vaselinegaasjes (gemiddeld verschil 3.5 dagen korter, 95% BI 4.5 korter tot 2.5 korter), maar het uiteindelijke aantal geheelde wonden na 14 dagen lijkt niet te verschillen tussen zilver-gebaseerde antiseptica en een niet-antibacterieel petroleum verband.

Vier studies (1156 deelnemers) vergeleken honing met niet-antibacteriële behandelingen, en honing vermindert de tijd tot wondheling (gemiddeld verschil 5.3 dagen korter, 95% BI -6.3 tot -4.3). Deze niet-antibacteriële behandelingen bestonden uit bijvoorbeeld vaselinegaasjes, maar evengoed uit minder conventionele behandelingen, zoals gesteriliseerde aardappelschillen.

Ongewenste effecten werden in deze studies weinig tot niet gerapporteerd, waardoor hierover geen uitspraken gedaan kunnen worden.

Opmerking

Ons vertrouwen in het gevonden bewijs is in één geval hoog (tijd tot wondheling bij honing vs niet-antibacteriële verbanden), en in twee andere gemiddeld (tijd tot wondheling bij zilver-gebaseerde antiseptica vs niet-antibacteriële verbanden en kans op wondheling bij honing vs lokale antibiotica), maar veelal laag tot zeer laag.

Conclusie

Zilver-gebaseerde antiseptica en honing lijken iets sneller brandwonden te helen dan lokale antibiotica (zilver sulfadiazine) en ze zijn beter dan niet-antibacteriële behandelingen om de wondheling, ook op langere termijn, te verbeteren. Verder lijken ze zeker niet inferieur aan het gebruik van een lokaal antibioticum. Over andere lokale antiseptica kunnen geen betrouwbare uitspraken gedaan worden. Ook weten we niet of antiseptica infecties kunnen voorkomen.

Implicaties voor de praktijk

Zilver-gebaseerde antiseptische verbanden en honing kunnen aanbevolen worden bij de behandeling van brandwonden. +

1. Belgisch Centrum voor Evidence-Based Medicine (Cebam)

2. Centrum voor Evidence-Based Practice van Rode Kruis Vlaanderen (CEBaP)

Referentie : Norman G, Christie J, Liu Z, Westby MJ, Jefferies JM, Hudson T, Edwards J, Mohapatra DP, Hassan IA, Dumville JC. Antiseptics for burns. Cochrane Database Syst Rev. 2017 Jul 12;7:CD011821.

* Betrouwbaarheidsinterval Raadpleeg de volledige tekst van deze Cochrane review via de Cebam Digital Library for Health (www.cebam.be/nl/cdlh or www.cebam.be/fr/cdlh)

© iStock/montage